

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

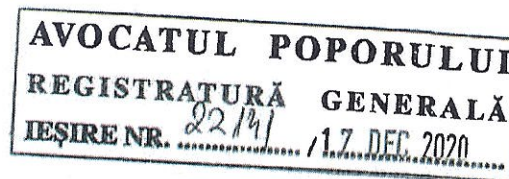
Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Nr. 22141/2020
(nr. 44/2020)

Președinte FACIAS
office@facias.ro

Referitor la cererea dumneavoastră adresată instituției Avocatul Poporului în temeiul Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, vă comunicăm următoarele:

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) din cadrul instituției Avocatul Poporului a monitorizat măsurile dispuse de către Administrația Națională a Penitenciarelor pe perioada stării de urgență și a stării de alertă, **fie prin solicitarea de informații** cu privire la măsurile întreprinse în scopul protecției persoanelor private de libertate împotriva contaminării cu coronavirus și la respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor lipsite de libertate, **fie prin efectuarea de vizite în diferite penitenciare**;

Prin corespondența purtată cu Administrația Națională a Penitenciarelor s-au solicitat diverse informații cu privire la aplicarea efectivă a măsurilor adoptate pentru a compensa suspendarea exercitării unor drepturi (dreptul de a primi vizite; dreptul la vizită intimă; dreptul de a primi bunuri prin sectorul vizită; punerea în aplicare a recompenselor constând în permisiunea de ieșire din penitenciar), măsuri compensatorii constând în suplimentarea sferei convorbirilor telefonice, comunicărilor on-line.

De la începutul pandemiei de COVID-19 a existat un dialog continuu între MNP și Administrația Națională a Penitenciarelor, fiind comunicate numeroase răspunsuri (ca urmare a demersurilor efectuate de către instituția Avocatul Poporului) în care ni s-au adus la cunoștință o serie de aspecte printre care amintim: la nivelul unităților penitenciare au fost desfășurate campanii de informare a persoanelor private de libertate cu privire la SARS-CoV-2; au fost efectuate activități de consiliere individuală (educativă, socială, psihologică) pentru conștientizarea și acceptarea unor măsuri stricte de igienă; s-au desfășurat activități de igienizare a spațiilor de cazare și a celor destinate activităților de reintegrare socială; a fost înființat un Grup de suport Tehnico-Medical cu atribuții în monitorizarea situației în locurile de deținere și propunerea de măsuri în funcție de evoluția contextului epidemiologic; au fost transmise instrucțiuni cu privire la implementarea măsurilor de distanțare socială și limitare a contactului dintre personalul din penitenciare și persoanele aflate în custodie; pentru reducerea mișcării persoanelor private de libertate s-a solicitat instanțelor de judecată

analizarea posibilității audierii persoanelor private de libertate prin videoconferință; în contextul suspendării anumitor drepturi, pentru menținerea legăturii persoanelor private de libertate cu familia, aparținători sau alte persoane, durata și numărul convorbirilor telefonice au fost majorate, iar numărul comunicărilor on-line a fost suplimentat, indiferent de situația disciplinară și periodicitatea legăturii cu familia, corespunzător numărului de vizite la care au dreptul, în funcție de regimul de executare sau categoria din care fac parte; s-a purtat corespondență cu Uniunea Națională a Barourilor din România cu privire la acordarea dreptului la asistență juridică; s-au identificat spații de carantinare, monitorizare, izolare respiratorie pentru persoanele private de libertate care, în urma unui triaj epidemiologic, ar prezenta simptome specifice infectării cu noul virus; asistența medicală a persoanelor private de libertate considerate suspecte/bolnave de COVID-19 este asigurată de personal medical de specialitate, în acest sens fiind angajați la nivelul ANP, în penitenciarele-spital, 2 medici în specialitatea Anestezie și Terapie Intensivă și 1 medic în specialitatea Boli infecțioase și convocați 2 medici în specialitatea ATI și 1 medic în specialitatea Pneumologie, rezidenți în ultimul an; la nivelul fiecărei unități penitenciare a fost înființată a 5-a subunitate în sectorul operativ pentru asigurarea rezervei de personal și alocarea unei perioade de 14 zile libere pentru fiecare schimb, în vederea reducerii riscului de infestare, etc.

În ceea ce privește Rezoluția Parlamentului European din data de 13.11.2020 referitoare la impactul măsurilor privind COVID-19 asupra democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale, precum și Avizul Subcomitetului pentru Prevenirea Torturii către statele părți și Mecanismele Naționale de Prevenire cu privire la pandemia de coronavirus, adoptat la data de 25 martie 2020, au fost avute în vedere la stabilirea obiectivelor vizitelor efectuate de către reprezentanții instituției Avocatul Poporului.

Cu privire la vizitele efectuate de către reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) din cadrul instituției Avocatul Poporului, precizăm că obiectivele acestora au fost în concordanță cu documentele internaționale la care se face referire în solicitarea dumneavoastră, echipele de vizitare monitorizând modul în care au fost protejate drepturile persoanelor private de libertate, precum și impactul măsurilor pentru prevenirea infectării cu COVID-19 asupra populației carcerale. În cadrul fiecărei vizite au fost făcute constatări cu privire la aceste aspecte și, acolo unde a fost cazul, s-au transmis recomandări de îndreptare a situațiilor, în funcție de aspectele reținute la fiecare penitenciar vizitat. Precizăm că toate aceste constatări și recomandări, precum și răspunsurile Administrației Naționale a Penitenciarelor sunt publice pe site-ul instituției Avocatul Poporului (avp.ro), la secțiunea Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) – Rapoarte de vizită.

~~Referitor la măsurile luate de autorități în vederea limitării propagării epidemiei Covid-19 în rândul populației carcerale, deținem din partea Administrației Naționale a Penitenciarelor următoarele informații:~~

Anterior instituirii stării de urgență pe teritoriul României, la nivelul locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor a fost implementat un Plan de măsuri pentru prevenirea îmbolnăvirii și răspândirii infecției cu COVID-19 în rândul personalului și a persoanelor private de libertate, care cuprindea măsuri de prevenție generale, măsuri de intervenție specifice deținuților extrădați din zone cu risc epidemiologie pentru COVID-19, precum și măsuri de intervenție în situație de criză.

Pentru cazarea și monitorizarea medicală a persoanelor private de libertate extrădate în România de către alte state, la nivelul sistemului penitenciar, au fost desemnate unități penitenciare cu destinația specială de a pune în aplicare măsura de carantinare în aceste situații.

La nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor a fost înființat un Grup de suport Tehnico-Medical, cu atribuții în monitorizarea situației în locurile de deținere subordonate și formularea de propuneri cu măsuri în funcție de evoluția contextului epidemiologic.

Pentru protejarea sănătății persoanelor private de libertate și implicit a cetățenilor, la nivelul unităților subordonate au fost luate măsuri de limitare a contactului persoanelor private de libertate cu posibile surse de infectare prin suspendarea unor activități în afara locului de deținere. Totodată, pentru reducerea mișcării persoanelor private de libertate, ca urmare a transferului în alte locuri de deținere în vederea prezentării în fața organelor judiciare, s-a solicitat înaltei Curți de Casație și Justiție, Curților de Apel, Tribunalurilor și Judecătoriilor analizarea posibilității audierii prin videoconferință a persoanelor private de libertate sau preschimbarea termenelor de judecată, în cauzele pentru care instanța consideră că este posibil, aspect prevăzut de art. 42 din Decretul Președintelui României nr. 195/16.03.2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României.

În vederea protejării vieții, integrității corporale și sănătății persoanelor private de libertate, personalului și a oricăror alte persoane, la nivelul locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor s-au luat măsuri de ordin general și măsuri privind siguranța locului de deținere conform Planului de măsuri pentru prevenirea îmbolnăvirii și răspândirii infecției cu COVID-19 în rândul personalului și a persoanelor private de libertate.

Mai mult, pentru a avea o monitorizare atentă a persoanelor care se află în izolare medicală, au fost stabilite soluții tehnice de evidențiere în aplicația informatică de evidență a datelor persoanelor private de libertate PMSWeb, a camerelor de deținere utilizate în acest sens.

Totodată, la nivelul locurilor de deținere au fost luate măsuri de monitorizare atentă a stării de sănătate a tuturor persoanelor private de libertate care, într-un interval de 14 zile, au revenit din permisiunea de ieșire din penitenciar. De asemenea, s-a procedat la identificarea de noi spații de carantinare, monitorizare, izolare respiratorie pentru persoanele private de libertate, care, în urma unui triaj epidemiologic, ar prezenta simptome specifice infectării cu noul coronavirus.

Ca măsură suplimentară, pentru realizarea continuității activităților și pentru prevenirea răspândirii noului coronavirus, s-a hotărât ca un procent de 30% din personalul care lucrează în program normal de lucru (8h/zi), cu excepția celor care fac parte din sectorul operativ, medical și intervenție psihosocială, să rămână la domiciliu, în baza unei planificări aprobate de către directorul fiecărei unități penitenciare, efectuând sarcini profesionale care pot fi îndeplinite de la domiciliu. Mai mult, la nivelul unităților penitenciare, a fost înființată a 5-a subunitate în sectorul operativ pentru asigurarea rezervei de personal și alocarea unor perioade de 14 zile libere pentru fiecare schimb, în vederea reducerii riscului de infectare în acest context epidemiologic.

Pentru punerea în aplicare a planului de măsuri, Administrația Națională a Penitenciarelor a transmis, în mod constant îndrumări/instrucțiuni unităților subordonate.

La data de 16 martie 2020, în Monitorul Oficial al României, Partea I, s-a publicat Decretul Președintelui României nr. 195/16.03.2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României care cuprinde la art. 42 alin. (1) din Capitolul V, Anexa nr. 1 - Măsuri de primă urgență cu aplicabilitate în domeniul justiției, care au incidență directă asupra subdomeniului executării pedepselor și măsurilor privative de libertate. În acest sens, prin decizia directorului general, s-a instituit un Plan de măsuri pentru sistemul penitenciar, la

instituirea stării de urgență pe teritoriul României, care a fost transmis unităților subordonate, spre implementare.

Mai mult, s-au transmis instrucțiuni pentru implementarea măsurilor de distanțare socială și limitare a contactului dintre polițiștii de penitenciare și persoanele aflate în custodie, instrucțiuni în ceea ce privește acordarea comunicărilor on-line, a fost purtată corespondență cu Uniunea Națională a Barourilor din România cu privire la acordarea dreptului la asistență juridică.

Au fost reanalizate toate activitățile cu deținuții/persoanele internate (inclusiv cele sportive), astfel încât acestea să se efectueze, în serii cu număr redus de deținuți/persoane internate, limitându-se, pe cât posibil, gruparea camerelor de deținere la aceeași activitate. S-a limitat interacțiunea cu deținuții/persoanele internate, în cadrul secțiilor de deținere având acces doar personalul planificat în serviciul de supraveghere pe secție, cel cu funcții de conducere sau planificat la continuitate și structuri de intervenție, iar pentru fiecare nevoie administrativă de mentenanță/întreținere, se dispun măsuri suplimentare de siguranță. Având în vedere că, în perioada stării de urgență, anumite drepturi ale persoanelor private de libertate au fost restrânse și, dat fiind imperativul menținerii unei stări de spirit corespunzătoare în rândul acestora, Administrația Națională a Penitenciarelor a solicitat Ministerului Justiției efectuarea demersurilor specifice domeniului de competență, pentru analizarea posibilității includerii unor cauze care privesc stabilirea sau schimbarea regimului de executare și a cauzelor privind acordarea liberării condiționate în categoria celor de urgență deosebită, care nu pot fi suspendate în această perioadă, întrucât evoluția stării de spirit a persoanelor private de libertate, în perioada stării de urgență instituită pe teritoriul României, poate fi influențată, de îngrădirea posibilității acestora de a beneficia de liberare condiționată, în măsura în care soluționarea cauzelor mai sus amintite ar fi suspendată, cu atât mai mult cu cât, percepția colectivă asupra acestei vocații este una care generează așteptări în rândul persoanelor private de libertate.

Din punct de vedere educațional, o atenție sporită a fost acordată informării deținuților cu privire la necesitatea prevenirii îmbolnăvirii cu SARS-CoV-2 și a înțelegerii măsurilor impuse de situația actuală. Astfel, la nivelul unităților penitenciare au fost desfășurate campanii de informare a persoanelor private de libertate, în cadrul cărora au fost distribuite materiale de informare, (flyere și afișe de informare), au fost realizate și transmise, periodic, prin circuitele proprii de radio și televiziune, informări cu privire la SARS-CoV-2, au fost desfășurate activități de consiliere individuală (educativă, socială, psihologică) în sensul conștientizării și acceptării unor măsuri stricte de igienă și de limitare a răspândirii virusului și s-au desfășurat activități de igienizare, atât a spațiilor de cazare, cât și a spațiilor destinate activităților de reintegrare socială.

Informarea persoanelor custodiate a fost suplimentată prin transmiterea mesajelor cu caracter informativ și preventiv, prin intermediul studioului radio-TV. Pentru derularea demersurilor de reintegrare socială, au fost transmise indicații după cum urmează:

- suspendarea activităților de școlarizare, formare profesională, activități de voluntariat, activități interpenitenciare;
- suspendarea activităților desfășurate în grup și desfășurarea lor în regim individual;
- asigurarea asistenței psihologice numai în situații de risc;
- respectarea criteriilor de separațiune impuse de Direcția de Supraveghere Medicală;
- utilizarea intensivă a studiourilor radio-tv. pentru transmiterea informațiilor de interes pentru persoanele private de libertate.

De asemenea, s-a solicitat unităților penitenciare ca, în această perioadă, să acorde o atenție sporită persoanelor private de libertate cunoscute ca foste consumatoare de droguri sau aflate în tratament de substituție, precum și acordarea de asistență psihologică și socială individuală, pentru prevenirea situațiilor de risc.

Persoanele private de libertate au fost informate cu privire la măsurile dispuse ca urmare a instituirii stării de urgență pe teritoriul României și s-a solicitat unităților penitenciare să desfășoare convorbiri individuale cu anumite categorii de deținuți, pentru monitorizarea stării de spirit a acestora. Pentru asigurarea dreptului la informare a persoanelor custodiate, unitățile penitenciare au întreprins măsuri pentru receptarea în bune condiții, a programelor televiziunii publice și realizarea/transmiterea, prin intermediul studioului radio-tv, a unor emisiuni proprii, cu caracter informativ, educativ și moral-religios, care să compenseze lipsa demersurilor de reintegrare socială.

S-a solicitat preoților capelani să officieze slujbele religioase fără participarea efectivă a deținuților, care să fie înregistrate și transmiterea prin intermediul studioului radio-tv. de la nivelul locului de deținere. În conformitate cu dispozițiile cuprinse la art. 47 din Decretul Președintelui României nr. 195/16.03.2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, în executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, exercitarea dreptului de a primi vizite, exercitarea dreptului la vizită intimă, exercitarea dreptului de a primi bunuri prin sectorul vizită, cât și recompensele constând în permisiunea de ieșire din penitenciar se suspendă. Pentru menținerea legăturii cu mediul suport se majorează durata și numărul de convorbiri pentru persoanele condamnate aflate în regimul de maximă siguranță, la maximum 45 de minute pe zi, iar pentru persoanele condamnate aflate în regim închis, semideschis, deschis, regim provizoriu sau pentru cei care nu au regimul stabilit, la maximum 75 de minute pe zi. Dreptul deținuților la convorbiri on-line, indiferent de situația disciplinară și periodicitatea legăturii cu familia, se suplimentează corespunzător numărului de vizite la care au dreptul conform regimului de executare.

Prin urmare, menținerea legăturii cu membrii de familie, aparținători sau alte persoane este asigurată deținuților, în această perioadă, prin convorbiri telefonice și comunicări on-line. În acest sens, durata și numărul convorbirilor telefonice au fost majorate, iar numărul comunicărilor on-line la care persoanele custodiate au dreptul a fost suplimentat, indiferent de situația disciplinară și periodicitatea legăturii cu familia, corespunzător numărului de vizite la care au dreptul, în funcție de regimul de executare sau categoria din care fac parte. Pentru deținuții clasificați în regimul de maximă siguranță, numărul convorbirilor telefonice a fost majorat de la 3 apeluri zilnic la 5 apeluri zilnic, cu durata maximă cumulată de 45 minute/zi.

Au fost transmise solicitări și s-a obținut reducerea cuantumului tarifelor pentru convorbirile telefonice efectuate de către persoanele private de libertate, de la ambii furnizori cu care instituția noastră are încheiate contracte.

Pe perioada detenției, persoanele private de libertate au posibilitatea de a comunica zilnic cu administrația penitenciarului și de a aduce la cunoștință orice aspect privind o posibilă încălcare a drepturilor sau exercitarea de abuzuri ori de a se adresa, în scris sau verbal, judecătorului de supraveghere a privării de libertate, directorului penitenciarului ori persoanelor desemnate de acesta din urmă.

În domeniul managementului situațiilor de urgență, s-a solicitat unităților subordonate, întocmirea unui plan de măsuri, adaptat situației epidemiologice actuale, în vederea desfășurării unor acțiuni sigure în cazul apariției unor situații de urgență, acțiuni care țin, atât de salvare de vieți omenești, cât și de asigurarea unor acțiuni de intervenție sigure în cazul unor situații concrete. În acest sens au fost dispuse măsuri specifice, după cum urmează:

- menținerea mijloacelor de primă intervenție la incendiu, a echipamentelor individuale de protecție, a instalațiilor de stingere și a instalațiilor de detecție și alarmare în condiții optime de funcționare;
- reinstruirea personalului unității privind modurile de acțiune în situații de urgență, în actuala situație, completarea instrucțiunilor/procedurilor de intervenție cu măsuri specifice de intervenție în zone cu acces limitat și efectuarea unor aplicații practice;
- reverificarea dotărilor cu mijloace de primă intervenție la incendiu, echipamente individuale de protecție, a instalațiilor de stingere la incendiu și a instalațiilor de detecție și alarmare la incendiu în vederea funcționării la parametri nominali și întreprinderea demersurilor necesare pentru înlăturarea deficiențelor existente;
- menținerea unei legături permanente cu Inspectoratele pentru Situații de Urgență locale în vederea asigurării unei comunicări optime în cazul producerii unor situații excepționale;
- asigurarea unei intervenții la incendiu în condiții sigure pentru grupele de primă intervenție, membrii acestora respectând măsurile de protecție privind infectarea cu SARS-CoV-2 în zona de intervenție, atunci când situația o impune;
- menținerea căilor de evacuare și intervenție existente în condiții normale de funcționare, în condițiile delimitării zonelor de acces limitat;
- asigurarea, în cazul apariției unei situații de urgență (incendiu, cutremur etc.), a evacuării normale a persoanelor și bunurilor din clădiri, avându-se în vedere separarea fizică a persoanelor neconfirmate/confirmate privind infectarea cu SARS-CoV-2;
- asigurarea unor stocuri de apă în rezervele proprii ale unității, cât și a carburantului necesar funcționării grupurilor electrogene pentru o perioadă de minim 24 ore;
- revizuirea Panului de Analiză și Acoperire a Riscurilor a unității penitenciare și întocmirea unui Plan de măsuri în cazul „eșuării utilităților publice”;
- comunicarea către personalul responsabil (șef tură, responsabil MSU) cu privire la obligația acestuia de a informa serviciile profesioniste din cadrul Inspectoratelor pentru Situații de Urgență Județene, în cazul unor intervenții în unitatea penitenciară, privind
- existența unor zone cu risc de infectare cu SARS-CoV-2.

Ca măsuri economice, Administrația Națională a Penitenciarelor, în calitate de ordonator secundar de credite, a asigurat, prin efectuarea a două serii de virări de credite, care au vizat toate unitățile penitenciare, necesarul de fonduri suplimentare, destinate achiziției și realizării stocurilor optime de materiale sanitare și de dezinfectanți.

De asemenea, a solicitat și a obținut sprijinul instituțiilor competente și al operatorilor economici care furnizează materiale sanitare (Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne - Departamentul pentru Situații de Urgență, Compania Națională Unifarm și alți furnizori) pentru asigurarea stocurilor minime de măști, mănuși, echipamente de protecție de unică folosință, materiale sanitare și substanțe dezinfectante. Periodic (cu o frecvență de trei ori pe săptămână), are loc monitorizarea și analizarea situației stocurilor considerate critice pentru limitarea infectării cu noul tip de coronavirus, respectiv materiale sanitare (măști de protecție respiratorie, mănuși medicale, combinezoane impermeabile, botoși, halate, scuturi faciale de uz medical ș.a.), dezinfectanți (de uz specific: pentru mâini, pardoseală, alte suprafețe, pentru nebulizare ș.a.). Au fost stabilite, iar unitățile penitenciare au fost informate cu privire la normele de dotare a polițiștilor de penitenciare, aplicabile în funcție de locul de muncă și activitatea desfășurată.

Au fost întreprinse demersuri către toți operatorii economici care deservește punctele comerciale cu bunuri de larg consum destinate persoanelor custodiate, pentru asigurarea în mod corespunzător a aprovizionării și menținerii unor prețuri realiste sau chiar a reducerii

prețurilor la produsele comercializate, iar în urma verificărilor efectuate s-au constatat diminuări la produsele frecvent comercializate (mezeluri, fructe, legume, produse de igienă).

S-a transmis unităților penitenciare propunerea de achitare zilnică a facturilor emise de către operatorii economici din cadrul punctelor comerciale, pentru ca în baza creșterii lichidității, aceștia să mențină și chiar să scadă prețurile, în condițiile respectării prevederilor deciziei directorului general privind aprobarea modului de calcul și de respectare a mediei prețurilor în cadrul punctelor comerciale din incinta penitenciarului și a procedurii privind închirierea spațiilor din sistemul administrației penitenciare.

Din punct de vedere medical, la nivelul sistemului administrației penitenciare au fost stabilite spații de izolare respiratorie, destinate persoanelor private de libertate considerate cazuri suspecte/bolnave de COVID-19, în cadrul a 5 unități penitenciare (Penitenciarul Spital București - Jilava, Penitenciarul Aiud, Penitenciarul Spital Constanța - Poarta Albă, Penitenciarul Drobeta Turnu Severin și Penitenciarul Baia Mare).

Prin Ordinul ministrului sănătății nr. 489/2020 din 23 martie 2020 privind aprobarea modului de administrare, finanțare și implementare a acțiunilor prioritare pentru monitorizarea, tratamentul și îngrijirea pacienților critici, cu infecții emergente și reemergente (AP-IE/RE), Penitenciarul Spital București - Jilava a fost nominalizat ca unitate sanitară ce va desfășura AP-IE/RE. Totodată, menționăm că la nivelul sistemului administrației penitenciare există 2 penitenciare-spital cu secții/compartimente de Anestezie și Terapie Intensivă.

Având în vedere dinamica continuă a evoluției infecției cu SARS-CoV-2, precum și modificările legislative apărute constant, s-a avut în vedere posibilitatea desemnării și a altor spații de izolare respiratorie, decât cele prevăzute inițial, gradual, în funcție de necesitățile apărute. Identificarea persoanelor private de libertate considerate infectate cu SARS-CoV-2, se realizează cu respectarea reglementărilor prevăzute în publicațiile Institutului Național de Sănătate Publică: „Definițiile de caz pentru Sindromul respirator acut cu noul coronavirus (COVID-19)” și „Algoritmul de testare pentru COVID-19”. Pentru asigurarea unităților penitenciare cu materiale sanitare și echipament de protecție, necesare gestionării activităților medicale cu persoanele private de libertate considerate cazuri suspecte/bolnave de COVID-19, penitenciarele-spital au întreprins demersurile necesare achiziționării resurselor menționate, atât pentru unitatea proprie, cât și pentru unitățile arondate acestora. În ceea ce privește asigurarea medicamentelor specifice pentru tratamentul COVID-19, acesta va fi achiziționat în funcție de recomandările medicilor specialiști pentru fiecare caz în parte sau va fi asigurat din stocurile existente, la data respectivă, pentru medicamentele de uz general.

Eliminarea deșeurilor medicale contaminate se realizează conform Ordinului ministrului sănătății nr. 1226/2012 pentru aprobarea Normelor tehnice privind gestionarea deșeurilor rezultate din activități medicale și a Metodologiei de culegere a datelor pentru baza națională de date privind deșeurile rezultate din activități medicale. Asistența medicală a persoanelor private de libertate considerate cazuri suspecte/bolnave de COVID-19 este asigurată de către personalul medical de specialitate, printre aceștia, la nivelul sistemului administrației penitenciare fiind angajați 2 medici în specialitatea Anestezie și Terapie Intensivă și 1 medic în specialitatea Boli Infecțioase, aceștia desfășurându-și activitatea medicală în penitenciare-spital. De asemenea, toate cazurile de persoane private de libertate suspecte/bolnave de COVID-19 sunt raportate direcțiilor de sănătate publică județene și, în funcție de situația ivită, se va apela Serviciul Național Unic de Urgență 112, asistența medicală fiind asigurată și prin rețeaua sanitară publică.

În vederea eficientizării acordării asistenței medicale și acoperirii cerințelor medicale apărute în contextul epidemiologie actual, au fost convocați inclusiv 2 medici rezidenți din an

terminal din specialitatea Anestezie și Terapie Intensivă, precum și unul din specialitatea Pneumologie. Totodată pentru sprijinul rețelei sanitare penitenciare, au fost convocați și alți medici rezidenți, din următoarele specialități: 12 - Medicină de familie, 1 - Radiologie, 1 - Chirurgie Toracică, 1 - Chirurgie Generală, 1 - Otorinolaringologie și 1 - Obstetrică-Ginecologie, care și-au desfășurat activitatea în unitățile penitenciare pe durata stării de urgență.

Referitor la instruirea specifică a personalului medical, menționăm faptul că, procesul educativ sanitar al personalului medical cuprinde noțiuni elementare generale despre: principiile precauțiilor universale, normele igienico-sanitare, prevenția privind echiparea/dezechiparea echipamentului de protecție, precum și înțelegerea necesității utilizării acestor echipamente și aplicării acestor noțiuni. De asemenea, au fost elaborate instrucțiuni proprii scrise și au fost transmise în completarea ordinelor/instrucțiunilor ministrului sănătății și ale Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență referitoare la utilizarea echipamentului de protecție și raționalizarea/eficientizarea utilizării acestor echipamente, ceea ce poate constitui o instruire inclusiv pentru personalul neavizat în domeniul medical. Totodată, au fost promovate materiale video informative referitoare la măsurile igienico-sanitare și instrucțiunile de utilizare privind echiparea/dezechiparea echipamentului de protecție.

În contextul emiterii Decretului Președintelui României nr. 240 din 14 aprilie 2020 privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României, în „Planul de măsuri pentru sistemul penitenciar, la prelungirea stării de urgență pe teritoriul României”, s-a prevăzut ca toate transferurile între unitățile penitenciare să se realizeze cu aprobarea Direcției de Supraveghere Medicală.

Unele structuri din penitenciarele-spital au fost subordonate operativ altor penitenciare-spital pentru realizarea activităților de monitorizare, tratament și îngrijirea pacienților, precum și transferul de resurse materiale. Penitenciarul Spital București-Jilava este desemnat ca unitate sanitară în vederea desfășurării acțiunilor prioritare pentru monitorizarea, tratamentul și îngrijirea pacienților critici, cu infecții emergente și reemergente (AP-IER/RE) conform Ordinului ministrului sănătății nr. 489 din 23 martie 2020 privind aprobarea modului de administrare, finanțare și implementare a acțiunilor prioritare pentru monitorizarea, tratamentul și îngrijirea pacienților critici, cu infecții emergente și reemergente (AP-IER/RE).

Cu privire la dreptul deținuților de a cumpăra bunuri și alimente, la art. 70 din Anexa 1 a Decretului Președintelui României nr. 240 din 14 aprilie 2020 pentru prelungirea stării de urgență pe teritoriul României, se prevede, ca aspect de noutate față de decretul anterior, următoarele: Prin derogare de la prevederile legale, pe durata stării de urgență persoanele fără mijloace bănești au dreptul de a utiliza, pentru achiziționarea de bunuri și produse alimentare, precum și pentru efectuarea convorbirilor telefonice, inclusiv suma de bani reprezentând cota de 10% din venit, consemnată pe numele acestora, la Trezoreria Statului, cu excepția sumei necesare plății transportului până la domiciliu, la punerea în libertate. Conform „Planului de măsuri pentru sistemul penitenciar, la prelungirea stării de urgență pe teritoriul României”, în aplicarea dispozițiilor prezentate anterior, se consideră fără mijloace bănești persoana privată de libertate care, la momentul solicitării, figurează cu un sold mai mic cu VA din valoarea salariului minim brut pe economie.

Referitor la activitățile de reintegrare socială, s-a pus accent pe utilizarea intensivă a studioului radio-tv cu circuit închis pentru transmiterea de emisiuni și materiale cu caracter preventiv, informativ sau a unor teme educative de interes, care să compenseze limitarea

participării directe persoanelor private de libertate la demersuri de reintegrare socială, precum și transmiterea/retransmiterea slujbelor religioase și a emisiunilor cu caracter moral-religios.

Pentru asigurarea continuității în aprovizionarea cu bunuri necesare hrănirii și igienei individuale a deținuților, Administrația Națională a Penitenciarelor a făcut demersuri, care au fost cuprinse în prevederile Decretului nr. 240/2020, prin care unitățile penitenciare au fost abilitate ca în perioada situației de urgență, să achiziționeze direct (cu autorizarea prealabilă a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor) alimente, articole de curățenie și igienă individuală destinate persoanelor private de libertate.

Prin Decretul nr. 240/2020, pe durata perioadei de urgență, penitenciarele spital au fost abilitate să achiziționeze direct, pentru penitenciarele arondate, materiale și echipamente necesare prevenirii și combaterii COVID-19, din fondurile încasate în baza contractelor de prestări de servicii medicale.

Ca urmare a încetării stării de urgență și instituirii stării de alertă pe teritoriul României, la nivelul locurilor de deținere a fost implementat Planul de măsuri pentru sistemul penitenciar, după încetarea stării de urgență care cuprinde măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19. În acest sens, precizăm faptul că, măsurile dispuse au un caracter mai puțin restrictiv, cu precizarea că, pe durata desfășurării activităților, toate persoanele de la nivelul locurilor de deținere au obligația de a purta, în permanență, echipament de protecție respiratorie, respectiv mască de protecție/viziore. Astfel, măsurile luate de Administrația Națională a Penitenciarelor în contextul art. 61 din Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, vă comunicăm că, la nivelul sistemului administrației penitenciare au fost implementate o serie de măsuri de ordin general și privind siguranța locului de deținere, prin elaborarea și aplicarea Planului de măsuri pentru sistemul penitenciar, după încetarea stării de urgență, cu completările ulterioare, dintre care le menționăm pe cele cu privire la articolul legislativ menționat anterior:

Persoanelor private de libertate li se pot acorda vizite cu dispozitiv de separare, indiferent de regimul și categoria din care fac parte, cu aprobarea conducerii unității penitenciare. În acest sens, se ține cont de standardele stabilite de autoritățile naționale în vederea respectării normelor de protecție privind distanțarea socială, utilizarea echipamentului personal de protecție, precum și utilizarea cât mai frecventă a substanțelor dezinfectante.

La accesul persoanelor vizitatoare în unitatea penitenciară, acestora li se efectuează triaj epidemiologic, cu respectarea distanțării sociale astfel încât să se evite aglomerarea acestora.

Totodată, persoanele vizitatoare sunt informate cu privire la obligativitatea purtării echipamentului personal de protecție; Atât activitățile lucrative, cât și celelalte categorii de activități cu persoanele private de libertate se efectuează în serii cu număr redus de deținuți, astfel încât să fie evitată gruparea camerelor din cadrul mai multor secții de deținere la aceeași activitate. În acest sens, se ține cont de standardele stabilite de autoritățile naționale în vederea respectării normelor de protecție privind distanțarea socială, utilizarea echipamentului personal de protecție, precum și utilizarea cât mai frecventă a substanțelor dezinfectante;

Transferul persoanelor private de libertate între unitățile penitenciare se realizează cu avizul direcțiilor abilitate în acest sens din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, în situații temeinic justificate, cu respectarea normelor de prevenție și siguranță medicală privind distanțarea socială, utilizarea echipamentului personal de protecție, precum și dezinfectarea mijloacelor de transport;

Pentru menținerea legăturii cu mediul suport, cu membrii familiei, aparținători sau alte persoane, precum și pentru asigurarea unui climat organizațional adecvat și a unei stări psihomorale corespunzătoare, persoanele private de libertate beneficiază de comunicări on-iine,

precum și de convorbiri telefonice. În acest sens, durata și numărul convorbirilor telefonice au fost majorate, iar numărul comunicărilor on-line la care persoanele custodiate au dreptul a fost suplimentat, indiferent de situația disciplinară și periodicitatea legăturii cu familia, corespunzător numărului de vizite la care au dreptul, în funcție de regimul de executare sau categoria din care fac parte;

Cu scopul protejării vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor private de libertate, exercitarea dreptului la vizită intimă al acestora se efectuează cu respectarea normelor de prevenție și siguranță medicală în vigoare. În acest sens, persoanelor vizitatoare li se efectuează triaj epidemiologic și le este permis accesul la vizita intimă în urma prezentării unui document medical autentificat care să ateste lipsa infecției cu SARS-CoV-2, fiind totodată informați cu privire la obligativitatea purtării echipamentului personal de protecție. De asemenea, spațiile de acordare a vizitei intime se aerisesc la un anumit interval de timp și se dezinfectează înainte și după fiecare utilizare, fiind prevăzute cu substanțe de igienizare și dezinfecție a tegumentelor. Ulterior încheierii vizitei intime, persoanele private de libertate sunt cazate separat de restul colectivului carceral, pentru o perioadă stabilită de timp, în vederea monitorizării stării de sănătate;

Recompensele cu permisiunea ieșirii din penitenciar se acordă cu respectarea normelor legislative în vigoare privind prevenirea și controlul infecțiilor cu SARS-CoV-2, cu aprobarea conducerii unității penitenciare, ținându-se cont de zona în care urmează să se deplaseze persoana privată de libertate, cu asigurarea în prealabil a îndeplinirii condițiilor de deplasare în/între localități, conform regulilor stabilite de autoritățile naționale. De asemenea, se va avea în vedere acordarea acestui drept ținându-se cont de spațiile disponibile în vederea izolării în vedere acordarea acestui drept și monitorizării medicale a persoanelor private de libertate revenite din învoire. Ulterior revenirii în unitatea penitenciară, persoanele private de libertate sunt cazate separat de restul colectivului carceral, pentru o perioadă stabilită de timp, în vederea monitorizării stării de sănătate;

* în eventualitatea apariției unei situații epidemiologice cu risc, persoanele private de libertate vor fi mutate în unitățile subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor desemnate în acest sens, precum și în alte structuri aparținând sistemului național de apărare, ordine publică și siguranță națională;

* în vederea respectării distanțării sociale, atât între colectivul personalului angajat, cât și între persoanele private de libertate și personalul angajat, s-a limitat interacțiunea dintre aceștia, în cadrul secțiilor de deținere având acces personalul planificat în serviciul de supraveghere pe secție, cel cu funcții de conducere sau planificat la continuitate și structuri de intervenție, totodată, pentru fiecare nevoie administrativă de mentenanță/întreținere, dispunându-se măsuri suplimentare de siguranță, după caz.

De asemenea, în vederea realizării continuității activităților sistemului administrației penitenciare, precum și prevenirii răspândirii SARS-CoV-2, la accesul în unitate personalul angajat este supus triajului epidemiologic, fiind planificat în ture astfel încât să fie evitată aglomerarea indivizilor în spațiile de lucru. Totodată, s-a impus utilizarea echipamentului personal de protecție respiratorie pe toată durata desfășurării activităților;

Persoanele private de libertate care necesită internare în unitățile sanitare publice, pot fi supravegheate de la distanță prin intermediul mijloacelor de monitorizare video, cu acordul unității sanitare unde se internează, precum și cu informarea prealabilă a persoanei private de libertate cu privire la obligațiile și interdicțiile pe care le are în perioada internării, totodată, putând fi aplicate și măsuri de siguranță prevăzute de legislația execuțional-penală.

De asemenea, am fost informați, că, măsurile adoptate și implementate de Administrația Națională a Penitenciarelor corespund principiilor cuprinse în documentul elaborat de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane ori Degradante (CPT), în ceea ce privește gestionarea situației persoanelor private de libertate în contextul epidemiologiei actual. De asemenea, cele 10 principii prezentate au fost aduse la cunoștința conducătorilor unităților subordonate.

Referitor la situația infectărilor cu Covid-19 a persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor, precizăm că nu deținem informații la zi, situația actualizată putând fi obținută de la Administrația Națională a Penitenciarelor. Având în vedere cele de mai sus, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin lege, instituția Avocatul Poporului monitorizează în continuare respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate.

Totodată, apreciem interesul organizației dumneavoastră în ceea ce privește situația persoanelor private de libertate în perioada pandemiei și ne arătăm, disponibilitatea de a ne implica activ în transpunerea în practică a documentelor internaționale privind respectarea drepturilor persoanelor private de libertate în perioada pandemiei de COVID-19.

Dorina David, consilier

*Persoană desemnată cu atribuții
în aplicarea Legii nr. 544/2001*

Dorina David

București, 17 decembrie 2020